

Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoiratehtävät 2019–2022

Poliisikoiratehtävien sekä tehtäväluokkien määrät ja muutokset vuosien 2019–2022 aikana Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella.

Mauri Mylly

10/2023

TIIVISTELMÄ

Mauri Myllys: Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoiratehtävät 2019–2022

Opinnäytetyön muoto: Monimenetelmällinen tutkimus

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Jyrki Lounaskorpi & Nipa Puolamäki

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoiratehtävien tehtävämääriä ja niiden muutoksia vuosina 2019–2022. Opinnäytetyössäni tutkin, kuinka poliisikoirien tehtävämäärät ja tehtäväluokat ovat muuttuneet ja mitkä ovat mahdollisia syitä tehtävämäärien ja tehtäväluokkien vaihteluihin.

Tutkimuksessa käsittelen poliisikoiratoimintaa Suomessa ja poliisikoiralle koulutettavia asioita sekä koiranohjaajan koulutusta. Kaakkois-Suomen poliisikoiratehtävien tilastoista vuosilta 2019–2022 olen tehnyt taulukoita ja kaavioita, jotka helpottavat tilastojen lukua ja niissä tapahtuvien muutoksien havainnointia. Tilastot perustuvat poliisin tulostietojärjestelmä Polstatista saamaani tietoon. Tutkimuksessa on eritelty tehtävien kokonaismäärät sekä etsintä-, voimankäyttötehtävät sekä tehtävien kestot ja jäljestysten pituudet vuosina 2019–2022.

Tietoa Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoiratehtävistä ja yleisesti poliisikoiratoiminnasta sain suorittamillani teemahaastattelulla. Haastattelin Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen koiranohjaajia, sillä halusin saada tietoa tilastojen takaa sen alkulähteiltä, eli henkilöiltä, jotka itse tekevät merkinnot tehtävistä.

Tilastoista selviää, että poliisikoiratehtävät ovat olleet viime vuosien aikana laskusuunnassa. Haastattelut tukivat tätä tilastoista ilmenevää seikkaa. Haastatteluissa selvisi myös, että poliisikoiratehtävien määrään vaikuttavat monet eri seikat. Suurimpina vaikuttimina kirjaustekniset toteutukset ja koulutuspoistumat.

Sivumäärä: 35+1 liite

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 10/2023

Avainsanat: Poliisikoira, koiranohjaaja, koirapartiomies, haju, henkilöetsintä, esine-etsintä, jäljestäminen, voimankäyttö, hallittavuus, esine, Polstat.

ABSTRACT

Mauri Myllys: Police dog tasks of the Southeastern Finland Police Department 2019–2022

Type of thesis: A multi-method study

Publicity: Public

Supervisor: Jyrki Lounaskorpi & Nipa Puolamäki

Degree: Bachelor of Police Services

The purpose of my thesis is to find out the number of Southeastern Finland Police Department's police dog tasks and their changes in the years 2019–2022. In my thesis, I investigated how the number of tasks and task categories of police dogs have changed and what are the possible reasons for the variations in the number of tasks and task categories.

In my study, I am researching police dog activities and training as well as dog handler training in Finland. I have made tables and diagrams of the statistics of police dog tasks in Southeast Finland Police Department from 2019–2022. Tables and diagrams make it easier to read the statistics and observe the changes that occur in them. The statistics are based on the information I received from the police's results information system Polstat. The study has broken down the total number of missions as well as search and use of force missions, the duration of missions and the lengths of tracking in the years 2019–2022.

I got information about the police dog tasks of the Southeastern Finland Police Department and about police dog activities in general through the thematic interviews I conducted. I interviewed the dog handlers of the Southeastern Finland Police Department, because I wanted to get information behind the statistics from its original sources, i.e. from the people who register the tasks to the system.

The statistics show that police dog tasks have been on the decline in recent years. The interviews supported this fact, which is evident from the statistics. The interviews also revealed that many different factors affect the number of police dog tasks. The biggest factors are the differences in the registration styles and training exits.

Pages: 35+1 attachment

Month and year of review: 10/2023

Keywords: Police dog, dog handler, dog patrolman, scent, person search, object search tracking, use of force, controllability, object, Polstat.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
2 AIHE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	4
2.1 Aiemmat tutkimukset.....	4
3 TIETOPERUSTAN ESITTELY	6
3.1 Koira	6
3.2 Yleisimmät poliisin partiokoirarodut	6
3.2.1 Saksanpaimenkoira	7
3.2.2 Belgianpaimenkoira malinois	7
3.3 Aistit.....	8
3.4 Poliisikoirakoulutus.....	8
3.5 Koirapartio	9
3.6 Opinnot	9
3.7 Koulutettavat taidot	10
3.7.1 Hallittavuus	11
3.7.2 Voimankäyttö.....	11
3.7.3 Jäljestäminen	11
3.7.4 Henkilöetsintä.....	12
3.7.5 Esine- ja rikospaikkaetsintä	12
3.8 Erikoiskoulutus.....	12
3.8.1 Huumauseineiden etsintä	12
3.8.2 Räjähdyksaineiden etsintä.....	13
3.8.3 Ruumiiden etsintä.....	13
3.8.4 Rahan etsintä	13
3.8.5 Palavien aineiden etsintä	13
3.8.6 Erite-etsintä	14
3.9 Poliisin tulostietojärjestelmä, PolStat.....	14
3.10 Tutkimusalue.....	14
4 TOTEUTTAMINEN	16

4.1 Tutkimuksen tarkoitus & tavoite	16
5 TUTKIMUSMENETELMÄT	16
5.1 Kvantitatiivinen tutkimus.....	16
5.2 Kvalitatiivinen tutkimus	17
5.3 Haastattelu.....	18
5.4 Haastattelujen tutkimuseettisyys	18
6 TUTKIMUSTULOKSET	20
6.1 Poliisikoiratehtävien kokonaismäärät valtakunnallisesti 2019–2022	20
6.2 Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoiratehtävien kokonaismäärät 2019–2022	21
6.3 Kaakkois-Suomen poliisikoiratehtävien kestot tunteina yhteensä 2019–2022	22
6.4 Etsintätehtävät Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen alueella 2019–2022	23
6.5 Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoirien voimankäyttötehtävät 2019–2022	24
6.6 Kaakkois-Suomen poliisikoirien jäljestysten pituus metreinä 2019–2022.....	25
7 HAASTATTELUT	26
7.1 Teema 1: Haastateltavan käsitys poliisikoirien käytöstä tehtävillä viime vuosina Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella	26
7.2 Teema 2: Haastateltavan näkemys poliisikoiratehtävien tilastoinnista	27
7.3 Teema 3: Haastateltavan henkilökohtaiset kokemukset Poliisikoiralaitoksen antamasta koulutuksesta koirille / ohjaajille	28
7.4 Haastattelujen yhteenveto.....	29
8 POHDINTA	30
8.1 Johtopäätökset.....	30
8.2 Jatkotutkimukset	31
8.3 Onnistuiko tutkimus?.....	31
LÄHTEET	33
LIITTEET	36

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheeksi olen valinnut ”Kaakkois-Suomen Poliisikoiratehtävät 2019–2022”. Käsitte-
len opinnäytetyössäni poliisikoiratehtävien sekä tehtäväluokkien määriä, sekä niiden muutoksia vuo-
sien 2019–2022 aikana Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella. Mielestäni työni on tarpeellinen, sillä
vastaavaa opinnäytetyötä ei ole tehty Kaakkois-Suomen poliisin koiratehtävien tilastoista. Suomen
poliisin toiminnan kehittäminen perustuu tietojohdoiseen toimintaan. Tietojohdoisella analyysitoimin-
nalla tuotetaan tietoa sekä päätöksenteon että toiminnan suuntaamisen tueksi. Työni tuottaa juuri
tällaista dataa poliisikoiratoiminnan kehittämiseen Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen alueella.

Valitsin tämän aiheen, sillä suoritin opintoihini kuuluvan harjoittelujakson Kaakkois-Suomen poliisi-
laitokseen kuuluvalla Lappeenrannan poliisiasemalla ja olen kiinnostunut poliisin koiratoiminnasta.
Työni on suunnattu kaikille poliisin koiratoiminnasta ja sen tehtävämääristä kiinnostuneille.

Opinnäytetyössäni kerron myös poliisin partiokoiratoiminnasta sekä erikoiskoiratoiminnasta Suo-
messä sekä käsittelen partiokoirille koulutettavia osa-alueita. Opinnäytetyössäni tutkin partiokoirien
tehtävämääriä sekä tehtäväluokkia, jotka koostuvat pääsääntöisesti erilaisista etsintä- ja jäljestämis-
tehtävistä sekä voimankäyttötehtävistä.

Opinnäytetyöni aihe on ajankohtainen, sillä poliisin toimintaa kehitetään ja tehostetaan jatkuvasti.
Poliisikoirien virkaura on suhteellisen lyhyt, joten niistä olisi saatava suurin mahdollinen hyöty lyhy-
essäkin ajassa ja tässä tutkimukset sekä ennakointi ovat mielestäni avainasemassa toimintaa suun-
niteltaessa.

Tutkimuksessa ei tulla käsittelemään salassa pidettävää materiaalia. Työssä käytettävät lähteet tu-
levat olemaan julkisia.

2 AIHE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyössäni tutkin, kuinka paljon poliisikoiratehtävät ja poliisikoiratehtävien tehtäväluokat ovat vaihdelleet Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen alueella vuosien 2019–2022 aikana. Opinnäytetyössä selvitän vuosien 2019–2022 kirjattujen poliisikoiratehtävien lukumäärän ja vertailen, onko tehtäväluokkien sekä tehtävämäärien välillä havaittavissa eroavaisuuksia vuosittain. Lisäksi analysoin, mistä nämä erot johtuvat. Tutkimuksessani käsittelen poliisikoirien voimankäyttö-, jäljestämis- sekä etsintätehtäviä Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen alueelta. Tutkimuksessani tarkastelen ja vertailen Kaakkois-Suomen poliisikoiratehtävien määrää koko Suomen alueen tehtävämääriin vuosilta, jotka tutkimus käsittää.

Opinnäytetyöni tutkimuskysymykset ovat:

1. Miten poliisikoiratehtävien määrät ja tehtäväluokat ovat muuttuneet vuosien 2019–2022 aikana Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen alueella?
2. Mistä poliisikoiratehtävien ja -tehtäväluokkien määrien muutokset johtuvat?
3. Ovatko Kaakkois-Suomen poliisikoiralaitoksen tehtävämäärien muutokset linjassa valtakunnallisten muutosten kanssa?
4. Miten suuri vaikutus koirapartiomiesten suorittamilla kirjauksilla on tehtävämääriin ja tehtäväluokkiin tilastoissa?

2.1 Aiemmat tutkimukset

Opinnäytetyötäni vastaava aihe on käsitelty kahdessa aiemmassa Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyössä, jotka ovat Sillanpää Heidi, 2021: Poliisikoiratehtävät Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella vuosina 2018–2020 sekä Auvinen Antti, 2022: Poliisikoiratehtävät Oulun poliisilaitoksen alueella vuosina 2018–2021.

Edellä mainitut opinnäytetyöt on toteutettu käyttäen ainoastaan kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Omassa opinnäytetyössäni käytän lisäksi kvalitatiivista tutkimusmenetelmää haastatteleamalla kahta Kaakkois-Suomen poliisilaitoksessa työskentelevää koiranohjaajaa. Pyrin haastattelussa selvittämään heidän näkemyksiään tehtävämäärien muutoksista sekä menetelmistä ja tyyleistä, joilla koirapartiomiehet itse kirjaavat suorittamansa tehtävät ennen niiden siirtämistä poliisin tulostietojärjestelmä Polstatiin.

Työni aiheita sivuaa myös Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyö; Laurila Jonne & Myllymäki Miika: ”Muutokset voimankäyttöä vaativissa poliisikoiratehtävissä”, jonka tarkoituksena oli selvittää, miten poliisikoirien voimankäyttötehtävät olivat määrällisesti muuttuneet valtakunnallisesti vuosien 2017–2021 aikana.

Mielestäni opinnäytetyöni täydentää edellä mainittuja opinnäytteitä, jotka yhdessä tuovat poliisiorganisaatiolle tietoa poliisikoiratoiminnan kehittämiseksi.

Kuva 1 (hämeensanomat.fi)

3 TIETOPERUSTAN ESITTELY

Keskeisiä käsitteitä opinnäytetyössäni ovat: Koirapartio, koiranohjaaja, koirapartiomies, haju, henkilöetsintä, jäljestäminen, voimankäyttö, hallittavuus, esine- ja rikospaikkaetsintä, Polstat.

Opinnäytetyön tietoperustana käytän koiriin ja poliisikoiratoimintaan keskittyvää kirjallisuutta ja lehtiä sekä poliisin omista avoimista lähteistä löytyvää tietoa. Työssäni viitataan myös aiemmin tehtyihin poliisikoiratoimintaan liittyviin opinnäytetöihin. Tilastoaineisto työssäni perustuu PolStat-järjestelmästä saataviin tilastoihin poliisikoiratehtävistä.

3.1 Koira

Koira on ihmisen vanhin kotieläin. Nykyisen kotikoiran kesyyntyminen sudesta kotieläimeksi on tapahtunut noin 40 000–100 000 vuotta sitten. Yhteiselosta koitua molemminpuolinen hyöty vaikutti voimakkaimmin kesyyntymiseen. (Suomen Palveluskoiraliitto Ry 2009, 5.) Koiraeläimet ovat keskikokoisia petoeläimiä ja niiden heimo Canidae koostuu noin 38 lajista (Palukka 2006, 9).

Koiran DNA osoittaa, että sudella, kojootilla ja koiralla on yhteinen esi-isä. Koira kykenee saamaan lisääntymiskykyisiä jälkeläisiä niin suden, sakaalin kuin myös kojootinkin kanssa, mikä kertoo nykyisin elävien lajien läheisestä sukulaissuhteesta. (Nieminen 2007, 41.) Geneettiset erot koiraeläinten suvun välillä ovat pienempiä kuin erot ihmisyksilöiden välillä. Tutkimuksissa on myös huomattu, että eri koirarotujen väliset geneettiset erot ovat suurempia, kuin erot, jotka on havaittu koirarotujen ja susien välillä. (Kaimio 2007, 15.)

Vaikka suurta samankaltaisuutta esiintyy saman rodun eri yksilöiden välillä, ovat koirayksilöt kuitenkin erilaisia. Lajityypilliset ominaisuudet ovat periytyviä esiintyen yksilöillä eri vahvaisina. Erot johtuvat osittain ihmisten tekemistä valinnoista eli rodunjalostuksesta ja osittain elinympäristöistään opituista asioista. (Viitala 2007, 29–31.) Eri koirien välillä on hajuaistin voimakkuudessa ja tarkkuudessa suuriakin eroja. Näitä eroja on sekä rotujen sisällä että eri rotujen välillä. Käytännön työssä ja tutkimuksissa on todettu, että toisilla roduilla hajuaisti on säilynyt selvästi parempana kuin toisilla. (Suomen Palveluskoiraliitto Ry 2009, 5.)

3.2 Yleisimmät poliisin partiokoirarodut

Poliisissa työskentelee noin 260 poliisikoiraa ja 240 koiranohjaajaa. Koirien koulutuksen mukaan ne toimivat joko partio- tai erikoiskoirina. (Poliisi, luettu 25.05.2023.) Yhdellä ohjaajalla on mahdollista olla useampiakin koiria silloin, jos ohjaajan edellinen poliisikoira on jäämässä eläkkeelle ja hän kouluttaa samaan aikaan uutta koiraa. (Polamk, luettu 25.05.2023)

Yleisimmät poliisikoirien rodut ovat partiokoirina käytettävät belgianpaimenkoira malinois sekä saksanpaimenkoira. Erikoiskoirina poliisilla on lisäksi käytössä monia muitakin rotuja, esimerkkinä labradorinnoutaja, bordercollie ja kultainennoutaja. (Poliisi, luettu 25.05.2023.)

Poliisi hankkii noin 35 koiranpentua vuosittain. Pennut hankitaan pääosin kotimaisilta kasvattajilta. Pennun rohkeus on soveltuvuutta arvioitaessa tärkein ominaisuus. (Kokkonen, Twitter 2.12.2020.) Poliisikoiralaitos ostaa koirat, jonka jälkeen ne luovutetaan ohjaajilleen poliisilaitoksilla. Peruskoulutuksen aikana koirakokelaat suorittavat eri koulutuslajeissa tasokokeita. Poliisikoiran työnkuvan vaativuuden vuoksi kaikista koirista ei tule vaatimuksia täyttäviä poliisikoiria. Poliisikoiralaitos pyrkii myymään muille viranomaisille tai siviileille koulutukseen ja työhön soveltumattomat koirat. (Koirapartion matkassa 2021, 19.)

Nykyään suurin osa poliisikoirista on belgianpaimenkoira malinois-rotuisia. Noin 60 % poliisin koirista on malinoiseja, 25 % on saksanpaimenkoiria ja 15 % muita rotuja. Malinoisien osuus on tasaisesti kasvanut koko 2000-luvun. (Kokkonen, Twitter 21.10.2020)

3.2.1 Saksanpaimenkoira

Saksanpaimenkoira on yksi maailman suosituimmista ja monipuolisimmista palveluskoiraroduista. Se on älykäs, tasapainoinen, uskollinen, lujahermoinen, valpas, tarkkaavainen ja itsevarma. Rodulta löytyy myös taistelutahtoa ja kovuutta. Rodun helppo koulutettavuus ja sen verrattomat käyttöominaisuudet sekä halu palvella tekevät siitä arvostetun ja verrattoman työkoiran eri viranomaiskäyttöön, myös poliisille. (Palukka ym. 2006, 26.) Rodulla on voimakas vartiointivietti sekä puolustushalu, eikä se kovan luonteensa vuoksi anna huonojen kokemusten vaikuttaa työskentelyynsä. 1990-luvulla poliisilla oli vaikeuksia saada riittävästi hyviä ja terveitä saksanpaimenkoiria palvelukseen johtuen rodun kärsimistä kyynär-, lonkka-, ja selkävaivoista. (Romppainen 2007, 10) Belgianpaimenkoira malinoisien osuus poliisikoirista alkoi tuolloin tehdä nousuaan. (Kokkonen, Twitter 21.10.2020)

3.2.2 Belgianpaimenkoira malinois

Belgianpaimenkoira on keskikokoinen palveluskoira, josta on neljä rotumuunnosta: tervueren, groenendael, malinois ja laekenois (Laaksonen 2008, 22). Nykyään Belgianpaimenkoiran lyhytkarvaista muunnosta malinoisia käytetään työkoirana mutta sen alkuperäinen käyttötarkoitus oli paimenkoira. Luonteeltaan belgianpaimenkoira on valpas ja aktiivinen sekä hyvin energinen ja aina valmis toimintaan. Belgianpaimenkoiralta löytyy synnynnäinen vartioimiskyky sekä vahtikoiran parhaat ominaisuudet. Isäntäänsä koira muodostaa lujan suhteen, ja on valmis puolustamaan isäntää uskollisesti.

(Kennelliitto) Belgianpaimenkoira malinois, on impulsiivinen, temperamenttinen ja jopa kiihkeä koira. Koira saattaa reagoida kärkkäästi ja siksi rodun uhkana on heikkohermoisuus, joka tekee koirasta stressiherkän. (Romppainen 2007, 10)

3.3 Aistit

Hajut ovat kaasuja tai partikkeleita, jotka ilman kulkiessaan kohtaavat vastaanottajia eli reseptoreita koiran kuonossa. Kuonossa kaasut muuntautuvat hermореакtioiksi, jonka informaatio siirtyy aivokuoreen, missä sitä tulkitaan. Koiralla on noin 200 miljoonaa hajureseptoria verrattuna ihmisen noin 5–10 miljoonaan hajureseptoriin. (Suomen Palveluskoiraliitto 2009, 37.)

Koiran hajuaisti on noin 800 000 kertaa parempi kuin ihmisellä. Erinomainen hajuaisti onkin tärkein syy sille, miksi ihminen käyttää koira erilaissa tehtävissä. Vertailun vuoksi ihmisen hajuaistinsolukon pinta-ala on noin 5 cm² kun taas esimerkiksi saksanpaimenkoiralla sen pinta-ala on noin 150 cm². Koira pystyy erottamaan hajumuistinsa ansiosta hyvin eri hajut. (Nieminen 2007, 37.) Koiran kuonossa on niin sanottu Jacobin elin, jonka avulla koira kykenee erottelemaan ja tunnistamaan hajut ja pitämään ne muistissaan (Romppainen 2007, 19). On todettu, että koira kouluttamalla voidaan esimerkiksi saada ihmisen hajua tunnistavien aistinsolutyyppien suhteellinen määrä kasvamaan, jolloin koira pystyy tunnistamaan ihmisen yhä pienemmistä hajumolekyyylimääristä (Nieminen 2007, 37).

Kuuloaisti on myös koiran aisteista ihmistä tehokkaampi. Koira kuulee sellaisia äänialueita, joita ihminen ei kykene kuulemaan. Ihmiskuulo kykenee kuulemaan taajuudeltaan noin 20 000 hertsiä olevan äänen, kun koira pystyy kuulemaan noin 50 000–60 000 hertsin taajuuden. Koira pystyy myös tarkentamaan ihmistä paremmin, mistä suunnasta kuultu ääni tulee. (Nieminen 2007, 39.)

Koiran näkökyky on keskimääräisesti ihmistä huonompi. Ihmisten näkökykyluokituksella koirat luokiteltaisiin likinäköisiksi. Ne näkevätkin noin 40 % siitä, mitä ihminen. Koiran kyky tarkentaa katseensa on huono, mutta sen sijaan kyky havaita liikettä on paljon parempi kuin ihmisellä. Muita etuja ihmisen näkökykyyn verrattuna ovat parempi pimeänäkökyky sekä silmien sijainnista johtuva laajempi näkökenttä. (Nieminen 2007, 39.)

3.4 Poliisikoirakoulutus

Saksalainen Konrad Most kirjoitti vuonna 1912 kirjan ”Oppikirja palveluskoiran koulutuksesta”. Kirjan julkaisu johti nykyaikaisten suojelu- viesti- ja hakukoirien käyttöönottoon. Mostin kirjan perustumisesta tieteellisiin tosiasioihin voidaan nykyisten koira-asiantuntijoiden mielestä olla eri mieltä, mutta

Most teki kuitenkin ensimmäisenä yksityiskohtaisia suunnitelmia palveluskoirien kouluttamista varten. Suomeen tiedot poliisikoiran kouluttamisesta 1900-luvun alussa ovatkin tulleet lähinnä Saksasta. (Sjösten 1997, 8–9)

Suomessa poliisikoiratoiminta alkoi 1900-luvun alussa, kun Helsingin poliisilaitos sai ensimmäiset poliisikoirat vuonna 1909. Suomesta ei ollut 1900-luvun alussa saatavilla helposti saksanpaimenkoiria, joten niitä hankittiin ulkomailta. Vuoksenniskassa, alkuperäisen koiratoimintakoulutuksen aloituspaikassa aloitettiin valtion poliisikoirasiittola. Siitostointia harjoitettiin toiseen maailmansotaan asti, mutta lukuisten epäonnistumisten jälkeen tultiin lopputulokseen, että jatkossa koirat ostettaisiin hyviksi havaituilta kenneleiltä. Aluksi käytössä oli järjestelmä, jossa poliisikoiralaitos koulutti ja luovutti uudet poliisikoirat koiranohjaajille. Koiria kuitenkin palautettiin suuria määriä takaisin poliisikoiralaitokselle ohjaajien todettua, etteivät koirat ole soveltuvia työhön. Tällöin todettiin, että myös koiranohjaajia on syytä kouluttaa paremmin käyttämään poliisikoiraa. 1970-luvulla siirryttiinkin järjestelmään, jossa koiranohjaaja kouluttaa henkilökohtaisesti oman koiransa. (POL.doc: Poliisikoirat.)

Hämeenlinnassa Poliisikoiralaitos aloitti toimintansa nykyisellä paikallaan vuonna 1927 ja se toimii nykyään Poliisiammattikorkeakoulun alaisena. (Kennelliitto, luettu 26.05.2023).

3.5 Koirapartio

Koirapartio muodostuu koiranohjaajasta, koirasta ja partiomiehestä. He suorittavat hätäkeskuksen antamia erilaisia tehtäviä ja osallistuvat tavallisiin poliisitehtäviin, kuten muutkin poliisipartiot. Lisäksi poliisi voi käyttää koiria erityistehtävissä, kuten voimankäyttötilanteissa sekä muun muassa huumeiden ja kadonneiden ihmisten etsimisessä. (Poliisiammattikorkeakoulu, luettu 26.05.2023.) Poliisikoirapartio on siis tavallinen poliisipartio, jolla on vain yksi työkalu enemmän käytettävissään. (Poliisi & Oikeus 2020, 19)

Poliisikoiralaitos kouluttaa nykyään myös osan koirapartiomiehistä. Poliisikoiranohjaajan tärkeä apuri on koirapartiomies, joka pystyy tarvittaessa ottamaan koiran haltuunsa. Koiranohjaajan pitää keskittyä koiraansa, joten koirapartiomiehen tehtäviin kuuluu myös varmistaa tehtävällä olevan koirakon ympäristö. (Poliisi & Oikeus 2020, 19)

3.6 Opinnot

Partiokoiranohjaajan erikoistumisopinnot voi hakea poliisi, jolla on ennen koulutuksen alkamista työkokemusta poliisin kenttätehtävistä vähintään kaksi vuotta poliisin peruskoulutuksen suorittamisen jälkeen. Poliisikoiranohjaajan erikoistumisopinnot kestävät noin 2,5 vuotta ja ne koostuvat nel-

jästä moduulista. Suoritettava opintopistemäärä on 40. Moduulit painottuvat koiran iän- ja kehityskauden huomioon ottaviin harjoituksiin. (Partiokoiranohjaajan erikoistumisopinnot, 6 luettu 26.05.2023.)

Kun partiokoiranohjaajan erikoistumisopinnot on suoritettu, voidaan opiskelija hyväksyä partiokoiranohjaajan täydennyskoulutukseen, jossa partiokoiranohjaaja voi erikoistua joko huumausaineiden, räjähdysaineiden, palavien nesteiden, vainajien hajun tai jonkin muun aineen etsintään tai harjoitusavustajaksi. Erikoistumiskoulutuksen jälkeen koiranohjaaja voi toimia koulutusalueensa mukaisilla erikoisetsintätehtävillä tai harjoitusavustajana. (Partiokoiranohjaajan erikoistumisopinnot, 6 luettu 26.05.2023.)

Kuva 2, Partiokoiranohjaajan erikoistumisopinnot (40 op) opetussuunnitelma (polamk.fi)

3.7 Koulutettavat taidot

Partiokoirien peruskoulutus koostuu viidestä osa-alueesta, joita ovat hallittavuus, voimankäyttö, jäljestäminen, henkilöetsintä sekä esine- ja rikospaikkaetsintä. Partiokoiralle koulutetaan lisäksi jokin erikoiskoulutusalue. (Poliisiammattikorkeakoulu, luettu 28.05.2023.)

Ylikomisario Joni Tonteri Poliisikoiralaitokselta kertoi lehtihaastattelussa, että Poliisikoiria koulutetaan positiivisen vahvistamisen ja luontaisen käyttäytymisen vahvistamisen kautta. Koulutuksessa koiria palkitaan ruolla ja kehumisella sekä kaikella millä saadaan koira tuntemaan, että se on tehnyt oikein. Positiivisen vahvistamisen parina kulkee negatiivinen rangaistus, joka tarkoittaa, että mikäli koira ei toimi halutusti, se ei saa palkkiota. (Keränen 2018.), Pakottamiseen tai kipuun perustuvia menetelmiä ei hyväksytä, sillä koiran terveys ja hyvinvointi ovat koulutuksen lähtökohtia. Piikki- ja sähköpantojen käyttöä ei sallita, eikä mistään koulutusvälineestä saa aiheutua minkäänlaista haittaa eläimelle, ohjaajalle tai ympäristölle. (Poliisiammattikorkeakoulu, luettu 25.05.2023.)

Positiivisen vahvistamisen etu on se, että koira ei mene ylikierroksille. Sitä vastoin vahvasti viettejä hyödyntävässä koulutustavassa koira voi käydä niin kovilla kierroksilla, ettei se kuuntele enää vihjesanoja. Esimerkiksi suojelutehtävässä, jossa koira on purrut kohdehenkilöä ja sen halutaan irrottavan, koiran pitää irrottaa. Liian pitkään ylikierroksilla käyvä koira ei ota käskyjä vastaan. (Keränen 2018.)

3.7.1 Hallittavuus

Hallittavuudella tarkoitetaan sitä, että poliisikoiran on oltava ohjaajansa ohjattavissa ja hallinnassa erilaisissa työtilanteissa. Koiran on oltava sosiaalinen, tultava toimeen muiden koirien kanssa sekä sovelluttava ryhmätoimintaan. (Romppainen 2007, 11.) Koiran täytyy muun muassa istua, mennä maahan ja jäädä paikalleen ohjaajansa käskystä. Koiran käyttö ei saa koskaan haitata muuta poliisityötä. (Poliisiammattikorkeakoulu, luettu 25.05.2023.)

Poliisikoiranohjaajan erikoistumisopintojen aikana suoritetaan käyttäytymistarkastus, jossa mitataan hallittavuutta seuraamalla koiran ja ohjaajan suhdetta sekä koiran käyttäytymistä ja alltiutta häiriöille. Kokeessa koiran on osoitettava tunnistavansa tilanteessa mukana oleva poliisin henkilöstö, jotta sitä voidaan käyttää ilman vaaraa taktisena välineenä ryhmätoiminnassa. Koira ei saa myöskään vinkua, haukkua tai ulista ilman syytä. (Partiokoiranohjaajan erikoistumisopinnot, 17 luettu 27.05.2023.)

3.7.2 Voimankäyttö

Poliisilain mukaisesti ”poliisimiehellä on virkatehtävää suorittaessaan oikeus vastarinnan murta-
miseksi, henkilön paikalta poistamiseksi, kiinniottamisen toimittamiseksi, vapautensa menettäneen pakenemisen estämiseksi, esteen poistamiseksi, miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttu-
miseksi taikka välittömästi uhkaavan rikoksen tai muun vaarallisen teon tai tapahtuman estämiseksi käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina.” (Poliisilaki 2:17§)

Koira lasketaan yhdeksi poliisin voimankäyttövälineistä. Sen pitää olla ohjaajansa hallinnassa, purra kohdetta käskystä ja myös lopettaa pureminen käskystä. (Poliisi, poliisikoirat, luettu 29.05.2023). Tietoisuus poliisikoirasta ja sen läsnäolosta saattaa joissakin tapauksissa ehkäistä kohdehenkilön ennalta aiotun toiminnan. Koiran merkitys työturvallisuuden kannalta onkin joissakin tapauksissa merkittävä. Suojelukoulutuksessa koiran luontaisia viettejä ja vaistoja hyödynnetään, kun se opetetaan reagoimaan uhkaavaan eleeseen tai ottamaan kiinni pakeneva henkilö. (Romppainen 2007, 188–189.)

3.7.3 Jäljestäminen

Jäljestyksen tarkoituksena on löytää etsittävä henkilö seuraamalla maavainuisesti tämän jättämää hajujälkeä. Koira opetetaan seuraamaan määrättyä jälkeä vaihtelevissa oloissa ja paikoissa sekä

monenlaisilla pinnoilla: maastossa, sisätiloissa, taajamissa ja häiriöiden alaisena. Koira oppii ilmaisemaan myös esineitä, joita etsittävä jättää matkalleen. Suotuisissa olosuhteissa koira pystyy seuraamaan vanhaakin jälkeä. Vaikeissa oloissa seurattava jälki saattaa säilyä vain vähän aikaa. (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirien peruskoulutus 29.05.2023.) Pentuaika on jälkikoulutuksessa ratkaisevan tärkeä, sillä koiran hajuaisti kehittyy sitä paremmaksi mitä enemmän se sitä käyttää. (Romppainen 2007, 21.)

3.7.4 Henkilöetsintä

Koira koulutetaan tarkastamaan laajoja alueita ja liikkumaan alueella koiranohjaajan ohjeiden mukaisesti, etsimään henkilön ja ilmaisemaan löytönsä haukkumalla. Etsiessään koira käyttää kaikkia aistejaan, erityisesti hajuaistiaan. Kaikki partiokoirat koulutetaan myös pelastusetsintään ja etsimään kadonneita ihmisiä. Osille koirista koulutetaan myös etsimään lumeen hautautuneita ihmisiä eli laviietsintään. (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirien peruskoulutus, luettu 29.05.2023.)

3.7.5 Esine- ja rikospaikkaetsintä

Poliisikoira etsii esineitä niistä lähtevän hajun, käytännössä esineeseen koskeneen ihmisen hajun perusteella. Koiralle opetetaan etsimään erilaisia ja erikokoisia esineitä kuten hylsyjä. Koira opetetaan ilmaisemaan löytönsä halutulla tavalla kuten menemällä maahan tai istumaan tai haukkumalla. (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirien peruskoulutus, luettu 29.05.2023.)

3.8 Erikoiskoulutus

Peruskoulutuksen jälkeen partiokoirat saavat koulutuksen yhteen erikoisalaan: huumausaine- tai räjähdysaine-etsintöihin, ruumisetsintään tai palavien nesteiden etsintään. Poliisissa koulutetaan myös erikoiskoiria, jotka toimivat vain omalla erikoistumisalueellaan, eivätkä tavallisina partiokoirina. Ne eivät liiku hälytyspartioiden mukana. Erikoiskoirat erikoistuvat huumausaine- tai räjähdysaine-etsintöihin, ruumisetsintään, rahanetsintään, erite-etsintään tai palonsyöntutkinnassa avustamiseen. (Poliisiammattikorkeakoulu, luettu 29.05.2023.) Poliisilla on noin 25 erikoiskoira eri puolille Suomea sijoitettuna (Kokkonen, Twitter 10.12.2020).

3.8.1 Huumauseineiden etsintä

Suurin osa Suomen poliisikoirista on saanut erikoisetsintäkoulutuksen huumausaineiden etsintään. Koulutus alkaa vasta peruskoulutuksen jälkeen. (Romppainen 2007, 89.) Koirat opetetaan etsimään erilaisissa ja vaihtelevissa olosuhteissa niille koulutettuja huumausaineita ja niiden johdannaisia. Suurena etuna on koiran mahtuminen pieniin tiloihin, jonne ihmisen on vaikea mahtua. Erilaisia et-

sintäkohteita ovat muun muassa autot, asunnot, varastot ja maasto. Koiria ei päästetä suoraan kontaktiin huumausaineiden kanssa. (Poliisi, poliisikoirat, luettu 29.05.2023.) Koirat pystyvät ilmaisemaan hyvinkin pieniä määriä huumausaineita sekä paikkoja, joissa huumausaineita on aiemmin ollut.

3.8.2 Räjähdyksineiden etsintä

Poliisikoiralaitos oli aloittanut räjähdkeoirien koulutuksen vuoden 1975 ETY-kokousta varten, jossa poliisin räjähdkeoirien osuus oli huomattava silloisessa pommiturvallisuusorganisaatiossa. Vuonna 2000 poliisikoiralaitos aloitti kouluttamaan lintukoira-rotuisia koiria pelkästään räjähteiden etsintään. Metsästyskoirilla on palveluskoiria voimakkaampi saalistusvietti ja hyvä viettikestävyys, joten ne kykenevät työskentelemään palveluskoiria pitkäjänteisemmin. Metsästyslinjaisilla koirilla on tyypillistä ilmaista löytönsä jähmettymällä paikalleen, mikä on räjähdkeoiralle tärkeä ominaisuus. (Romppainen 2007, 111.) Koirat koulutetaan tunnistamaan erilaisia siviili- ja sotilasräjähteitä sekä aseita ja niiden osia. Poliisikoirilla on tärkeä osuus valtiovierailujen turvajärjestelyissä ja tilanteissa, joissa poliisi tutkii, onko paikalla räjähdysaineita. (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirien erikoiskoulutus, luettu 29.05.2023.)

3.8.3 Ruumiiden etsintä

Aluksi ruumiskoiron koulutus painottui hukkuneiden etsintään vesistöistä, mutta myöhemmin se laajeni koskemaan muitakin paikkoja kuten maastoa ja kulkuneuvoja. Ruumiskoira tuli yksi henkrikostutuksen apuväline. Ihmisen kuoltua hänen hajumolekyylinsä muuttuvat ja ruumiista alkaa erittyä kuolleen ihmisen hajua. (Romppainen 2007, 147, 149) Ruumiskoira koulutetaan tunnistamaan myös ihmisveri ja veriroskeet sekä erilaiset pinnat ja esineet, joihin kuollut henkilö on ollut kosketuksissa (Poliisi, poliisikoirat, 29.05.2023).

3.8.4 Rahan etsintä

Rahakoiraohanke käynnistyi poliisihallituksen rahoittamana vuonna 2008. (Finn 2017, 31) Rahakoirat koulutetaan tunnistamaan setelirahan haju. Koirien avulla rahakätköjä etsitään rakennuksista ja maastosta. Usein etsintä liittyy järjestäytyneen rikollisuuden tai talousrikollisuuden tutkintaan. (Poliisi, poliisikoirat, luettu 29.05.2023.) Vuonna 2020 poliisin 15 rahakoira löysivät rahaa yhteensä 1,8 miljoonaa euroa, 162 kg huumeita sekä 45 ampuma-asetta. (Kokkonen, Twitter 1.2.2021)

3.8.5 Palavien aineiden etsintä

Palokoira kutsutaan paikalle, kun palonsyöntutkinnassa on syytä epäillä rikosta tai tulipalon syttymissy on epäselvä (Finn 2017, 102). Palokoirien tehtävä on olla teknisen tutkinnan apuna palopaikalla osoittamassa, mistä kohti näytteet kannattaa ottaa ja onko palo ylipäänsä aloitettu sytytysnesteillä. Palokoirien käyttö palopaikoilla vähentää olennaisesti turhien näytteiden ottamista ja tutkimista.

(Romppainen 2007, 99) Koira voi myös etsiä nesteen kuljettamiseen käytettyä astiaa ja ilmaista sytytysainejäämiä vaatteista ja kengistä (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirien erikoiskoulutus, luettu 29.05.2023). Palokoira tunnistaa tuhopoltoissa yleisesti käytettyjä sytytysnestettä ja niiden yhdisteitä. Palokoira pystyy haistamaan jopa 0,5 mikrolitran ainejäämät palopaikoilta. Koira pystyy haistamaan sytytysnesteen palopaikalta vielä viikkojenkin kuluttua palosta. (Romppainen 2007, 99.)

3.8.6 Erite-etsintä

Eritekoirat toimivat poliisin apuna erityisesti seksuaali- ja väkivaltarikosten tutkinnassa. Koirat voivat löytää siemennestetahroja, joita poliisi ei muuten löytäisi kenttäolosuhteissa. (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirien erikoiskoulutus, luettu 29.05.2023.)

3.9 Poliisin tulostietojärjestelmä, PolStat

Koko poliisihallinnon henkilökunnalla kuuluu käyttöoikeudet poliisin tulostietojärjestelmä Polstatiin. Poliisin tulostietojärjestelmä Polstat sisältää säännöllisesti päivittyviä tietoja poliisin eri tulosalueilta. Polstatiin kuuluu lukuisia tietolähteitä ja vakioraportteja poliisin tuloksellisuudesta. (Helenius)

Polstat on poliisihallinnon ylläpitämä järjestelmä. PolStat-järjestelmän avulla tuotetaan tilastoja ja raportteja poliisin toiminnasta. Se pitää sisällään tietoa eri tietojärjestelmistä, ja se toimii tietovarastona sekä poliisille että ulkopuolisille tiedontarvitsijoille. (TUOVI)

3.10 Tutkimusalue

Kaakkois-Suomen poliisilaitos toimii kuudentoista kunnan alueella. Poliisilaitoksen pääpoliisiasema sijaitsee Kouvolassa. Poliisilaitoksen alue ulottuu meren rannasta Kotkasta pohjoisessa Kouvolaan ja idässä Parikkalaan aina Uukuniemelle asti. Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen alueeseen kuuluu pitkä itäraja Venäjän kanssa. Venäjän raja tuo alueelle runsaasti rajaliikennettä. Rajanylityspaikkoja poliisilaitoksen alueella toimii neljä: Imatran, Nuijamaan, Vainikkalan ja Vaalimaan rajanylityspaikat. Laitoksen alueella toimii satama Kotkassa ja Haminassa. Lappeenrannassa sijaitsee kansainvälinen lentokenttä. (poliisi.fi/kaakkois-suomen-poliisilaitos) Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen toimialueella asukasluku on noin 298 920 henkilöä ja toimialueen pinta-ala noin 12 506 km² (Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen henkilöstöopas 2021).

Kuva 3, (poliisi.fi/kaakkois-suomen-poliisilaitos)

4 TOTEUTTAMINEN

4.1 Tutkimuksen tarkoitus & tavoite

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tutkia, miten poliisikoiratehtävien sekä -tehtävälajien määrät ovat muuttuneet vuosien 2019–2022 aikana Kaakkois-Suomen poliisin alueella. Tutkimuksen avulla esitelen koiratehtävien tilastoja, sekä tutkin, mistä muutokset tilastoissa johtuvat. Vertailen myös Kaakkois-Suomen koiratehtävien tilastoja suhteessa valtakunnallisiin tilastoihin. Tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa poliisin koiratoiminnasta kiinnostuneille, sekä erityisesti Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen koiratoiminnasta kiinnostuneille. Tutkimustani voidaan hyödyntää Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen koiratoiminnan resurssoinnin oikeaoppisessa kohdentamisessa sekä mietittäessä, millaisen koiran kouluttamiselle on tarvetta tulevaisuudessa. Tutkimukseni perusteella voidaan pohdita myös sitä, onko Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella sopiva määrä poliisikoiria tehtävämääriin verrattuna.

5 TUTKIMUSMENETELMÄT

Opinnäytetyössäni käytän sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Hyödynnän niin sanottua aineistotriangulaatiota käyttämällä tutkimuksessani useampia eri aineistoja, tässä tapauksessa tilastoanalyysia sekä haastatteluja. Tutkimusmenetelmäksi opinnäytetyöhöni valitsin monimenetelmällisyyden, koska uskon kahden eri tutkimusmenetelmän käyttämisen tuovan työhöni luotettavuutta enemmän.

5.1 Kvantitatiivinen tutkimus

Kvantitatiivinen tutkimus hyödyntää määrien jakautumia, muutoksia ja eroja. Näitä hyödyksi käyttäen kuvataan ja tulkitaan tutkittavaa ilmiötä ja siinä havaittuja yhteyksiä ja vaikutussuhteita. Numerot eivät kerro juuri mitään vaan ne on tulkittava. Tilastollinen analyysi vaatii samalla tavalla asian ymmärtämistä, tulkitsemista ja luovuutta kuin laadullinenkin analyysi. (Ronkainen ym. 2014, 83, 84). Kvantitatiivisen tutkimukseen tarvittavat tiedot voidaan hankkia erilaisista muiden keräämistä tilastoista, rekistereistä tai tietokannoista tai tiedot kerätään itse. (Heikkilä, 2014, 18)

Kvantitatiivinen tutkimus voi vaihdella sisäisesti huomattavasti. Eroja syntyy erilaisten teoreettisten lähtökohtien ja erilaisten aineistojen myötä. Kvantitatiiviset tutkimukset eroavat toisistaan siinä kuinka mallittavia, kuvailevia, tulkitsevia tai selvittäviä ne ovat. (Ronkainen ym. 2014, 101, 103–104)

Kvantitatiivista menetelmää käytän keräämiäni tilastojen ja sen antaman tiedon tutkimiseen. Tilastollisen aineiston hankin poliisin Polstat-tulostietojärjestelmästä. Polstatista hain tiedot Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoiratehtävien kokonaismääristä, sekä tehtäväluokista vuosien 2019–

2022 aikana. Muokkasin löytämäni tilastot havainnollistavaan taulukkomuotoon, jotta pystyn esittämään ja vertailemaan selkeästi tilastoja eri vuosien välillä. Polstat-järjestelmän tietojen käyttöön minun ei tarvinnut hakea tutkimuslupaa.

5.2 Kvalitatiivinen tutkimus

Laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa analysoidaan puheissa ja kirjoitetuissa teksteissä olevien suhteiden merkityksiä. Aineisto saatetaan tekstin muotoon analyysia varten. Laadullisessa tutkimuksessa korostetaan ihmistä elämänsä maailman kokijana sekä havainnoijana ja toimijana. Tietynlainen kokonaisvaltaisuus liittyy useimpiin laadullisen tutkimuksen suuntauksiin. Kvalitatiivinen tutkimus on useimmiten joustava tutkimuskäytäntö. Laadullisen tutkimuksen aineistot ovat usein suhteellisen pieniä, joka juontaa siitä, että merkityksiä on tulkittava ja ymmärtää osana asiayhteyttä ja kokonaisuutta. Tutkittavia on yleensä vähän, sillä muuten aineiston analyysistä ja tulkintojen tekemisestä tulee liian vaikeasti hallittavaa. (Ronkainen ym. 2014, 81–83)

Laadullisessa tutkimuksessa tutkimussuunnitelma elää tutkimushankkeen mukana, joka tarkoittaa, että kvalitatiivisilla menetelmillä saavutetaan ilmiöiden prosessiluonne. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkimusprosessia ei ole helppo jaotella toisiaan seuraaviin vaiheisiin, sillä tulkinta jakautuu koko tutkimusprosessiin. (Eskola, Suoranta 2008, 15–16)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa keskitytään usein pieneen määrään tapauksia, jotka pyritään analysimaan hyvin perusteellisesti. Laadullisessa tutkimuksessa voidaan lähteä liikkeelle ilman ennakoasettamuksia ja määritelmiä. (Eskola, Suoranta 2008, 19)

Tutkijan asema laadullisessa tutkimuksessa verrattuna tilastolliseen tutkimukseen on eri lailla keskeinen. Tutkijalla on toiminnassaan tietynlaista vapautta, joka antaa mahdollisuuden joustavan tutkimuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Laadullista tutkimusta pidetään subjektiivisena tiedontuottamis tapana. (Eskola, Suoranta 2008, 20)

Kvalitatiivista menetelmää käytän haastattelututkimuksessa. Tutkimuksessani haastattelin kahta Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella työskentelevää koiranohjaajaa. Haastatteluilla pyrin saamaan tietoa Kaakkois-Suomen poliisin koiranohjaajien näkemyksistä koskien laitoksen koiratehtävien määriä ja niiden muutoksia sekä tehtävien kirjaamisia järjestelmiin. Haastattelumuotona käytin puolistrukturoitua teemahaastattelua, jolla pyrin saamaan tilastoja syvempiä tietoja sekä tietoa siitä, miten ja miksi tilastot ovat muuttuneet. Haastattelut nauhoitin puhelimen nauhurilla ja litteroin myöhemmin tekstiksi. Litteroidulle tekstille tein sisällönanalyysin, joka tarkoittaa sitä, että haastatteluaineisto teemoitellaan, luokitellaan ja tyypitellään. Haastateltavilla on monien vuosien kokemus työskentelemisestä poliisiorganisaatiossa koiranohjaajina sekä asiantuntijatason tietoa aiheeseeni. Valitsin haastateltaviksi kentällä työskentelevät partiokoiranohjaajat, sillä halusin saada nimenomaan näkemyksiä

poliiseilta, jotka toimivat itse päivittäistoiminnassa koirien kanssa ja jotka itse kirjaavat suoritteet tehdyistä tehtävistä. Haastatteluja varten minun oli haettava tutkimuslupa Kaakkois-Suomen poliisilaitokselta.

5.3 Haastattelu

Haastattelua voidaan pitää eräänlaisena perusmenetelmänä, joka soveltuu moneen tilanteeseen. Vaikka haastattelu on työläs ja jatkoanalyysin kannalta se vaatii paljon, sitä kannattaa käyttää, jos se on mielekäs tapa hankkia tietoa. (Metsämuuronen, 2001.) Tutkimushaastattelu rakennetaan samoilla keinoilla muutkin kasvokkain käytävät keskustelut. Haastattelut eroavat arkikeskustelussa sillä, että tutkimushaastatteluissa osallisilla on eri osallistujaroolit, haastateltavalla on tietoa ja haastattelija on tietämätön aiheesta. (Ruusuvuori & Tiittula 2009, 22)

Haastattelua on luokiteltu strukturoituihin, puolistrukturoituihin ja strukturoimattomiin haastatteluihin. Käytännössä mikään haastattelu ei voi olla täysin strukturoimaton, sillä tutkijan on tiedettävä edes se, mistä aiheista hän on kiinnostunut. Laadullisen tutkimuksen haastattelut ovat siten pääosin puolistrukturoituja. (Hyvärinen ym. 2017, 21)

Haastattelumenetelmänä teemahaastattelu on niin sanotusti puolistrukturoitu menetelmä. Teemahaastattelulla voidaan selvittää asioita, joista tietoa ei ole paljon. Teemahaastattelu sopii tutkimusmenetelmäksi, kun vastaukset perustuvat yksilöiden omiin kokemuksiin, eikä ole varmuutta millaisia vastauksia haastatteluista tullaan saamaan. Teemahaastattelussa pyritään keskustelemaan tietyistä aihepiireistä. Haastateltavilla henkilöillä on näkökulmia sekä kokemuksia samanlaisista tilanteista, joka on teemahaastatteluille tyypillistä, joten haastattelu suunnataan henkilöiden omakohtaisiin kokemuksiin. (Hannila & Kyngäs 2008.)

Teemahaastattelussa pyritään ennakkoon määrittelemään teemat, joita haastatteluissa käsiteltäisiin. Jos haastatteluprosessista suoriutuminen tuntuu hankalalta, niin jonkinlainen runko on haastattelulle hyvä olla. Valmis runko auttaa ja toimii varmistajana, että kaikki ennakkoon ajatellut osa-alueet tulevat mukaan. Ennakkovalmistelusta voi kuitenkin olla haittaa, mikäli valmiiksi tehty runko huonontaa tilanteen aitouden tuntua. (Kananen 2008, 79)

Haastatteluissa käyttämäni haastattelurunko sekä teemat löytyvät lähteiden jälkeen liitteistä (liite numero 1).

5.4 Haastattelujen tutkimuseettisyys

Tutkimusetiikka luokitellaan yleensä normatiiviseksi etiikaksi. Se pyrkii vastaamaan kysymykseen, mitkä ovat oikeat säännöt, jota noudattaa. (Kuula 2006, 22.) Hyvän tieteellisen tutkimuksen tärkeimpiin seikkoihin tutkimusetiikan näkökulmasta kuuluu, että tutkimuksessa noudatetaan tiedeyhteisön

hyväksymiä toimintatapoja, joita ovat tutkimustyön rehellisyys ja yleinen huolellisuus ja tarkkuus tulosten tallentamisessa ja esittämisessä ja myöhemmin tutkimuksen tulosten arvioinnissa. (TENK, 2012) Tutkittaville on tehtävä selväksi, että osallistuminen tutkimukseen ja tutkimuksessa kysyttäviin yksittäisiin kysymyksiin vastaaminen perustuu vapaaehtoisuuteen (Polamk).

Haastateltavien henkilöllisyyttä ei tulla kertomaan eikä haastateltavien henkilötietoja käsitelty tutkimusta tehdessä. Haastattelujen tulokset esitän muodossa, jossa henkilöllisyyttä ei voi myöskään yhdistää kehenkään, näin haastateltavien anonymiteetti säilyi koko tutkimuksen ajan. Nauhoitin sekä litteroin haastattelut, jonka jälkeen valitsin tärkeimmät asiat ja huomiot tutkimukseen. Haastattelusta saatua materiaalia säilytin huolellisesti ja siten, että vain itse pääsin siihen käsiksi. Kun olin saanut kirjattua haastatteluiden tulokset työhöni, annoin haastateltavien lukea valitsemani sisällön läpi ja he saivat ehdottaa mahdollisia sisältöjen muutoksia haastatteluidensa osalta, jotka työhöni sisällyttiin. Haastatteluista saatavan tutkimusaineiston tuhosin, kun opinnäytetyö hyväksyttiin ja julkaistiin.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tämän alaotsikon sisällä käyn läpi poliisikoiratehtävien ja tehtäväluokkien määriä sekä muutoksia vuosien 2019–2022 aikana. Tilastojen lähteenä on käytetty poliisin tulostietojärjestelmä Polstatia. Olen muodostanut tilastoista havainnollistavia taulukoita ja kaavioita, joista olen eritellyt kyseisen vuoden eri tehtävämäärät ja tehtäväluokat. Taulukoissa ja kaavioissa käsitellään poliisikoiratehtävien kokonaismäärää valtakunnallisesti ja Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen alueella, sekä Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoiratehtävien kestoja, etsintä tehtäviä, voimankäyttötehtäviä ja jäljestyksen pituuksia.

6.1 Poliisikoiratehtävien kokonaismäärät valtakunnallisesti 2019–2022

Vuosi	2019	2020	2021	2022
Tehtävämäärä	10924	12593	10573	9875

Kaavio ja taulukko 1. Poliisikoiratehtävien määrä yhteensä Suomessa 2019–2022 (Poliisin tulostietojärjestelmä).

Kaaviosta ja taulukosta 1 on nähtävillä, että valtakunnalliset tehtävämäärät ovat pysyneet vuosina 2019, 2021 ja 2022 tasaisina, mutta kuitenkin hieman laskevin, tehtävämäärien ollessa noin 10 000 tehtävän molemmin puolin. Vuonna 2020 tehtävämäärät ovat kuitenkin muita vertailuvuosia korkeammat, tehtävämäärien ollessa 12 593. Vuonna 2022 tehtävämäärät ovat vertailuvuosien matalimmat.

6.2 Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoiratehtävien kokonaismäärät 2019–2022

Vuosi	2019	2020	2021	2022
Tehtävämäärä	532	589	404	360

Kaavio ja taulukko 2. Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoiratehtävien kokonaismäärät 2019–2022 (Poliisin tulostietojärjestelmä).

Kaaviosta ja taulukosta 2 on nähtävillä, että vuodesta 2020 Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoirien tehtävämäärät ovat lähteneet laskuun. Kaaviosta näkee, että Kaakkois-Suomen poliisikoiratehtävien tehtävämäärät ovat samassa suunnassa valtakunnallisten tehtävämäärien kanssa, vuoden 2020 erottuessa määrältään korkeimpana ja siitä laskien vuoteen 2021 ja vuoden 2022 tehtävämäärien ollessa alimmat, kuten valtakunnalliset tehtävämäärätkin.

6.3 Kaakkois-Suomen poliisikoiratehtävien kestot tunteina yhteensä 2019–2022

Vuosi	2019	2020	2021	2022
Tehtävien kesto (h)	787	1148	759	686

Kaavio ja taulukko 3. Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoiratehtävien kestot tunteina yhteensä 2019–2022 (Poliisin tulostietojärjestelmä).

Kaaviosta ja taulukosta 3 on nähtävillä, että Kaakkois-Suomen poliisikoiratehtävien kestot tunteina ovat laskeneet selvästi erottuvasta vuodesta 2020 (1148 tuntia). Vertaillen Kaakkois-Suomen poliisikoiratehtävien määrää ja poliisikoiratehtävien kestoja, voidaan havaita, että tehtävien kestoajat ovat linjassa tehtävämääriin nähden. Kaavio ja taulukko 3 on samassa linjassa edellä olleiden tehtävämääriä käsitelleen taulukon kanssa.

6.4 Etsintätehtävät Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen alueella 2019–2022

Vuosi	2019	2020	2021	2022
Tehtävä-määrä	185	210	123	105

Kaavio ja taulukko 4. Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoirien etsintätehtävät 2019–2022 (Poliisin tulostietojärjestelmä).

Kaaviossa ja taulukossa 4 on nähtävillä, että vuosina 2019 ja 2020 Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoirien etsintätehtävien määrät ovat huomattavasti korkeammat, kuin vuosina 2021 ja 2022, vuoden 2020 ollessa etsintätehtävien osalta määrällisesti suurin. Vuoden 2022 etsintätehtävien määrä on puolet pienempi, kuin suurimpana, vuonna 2020. Etsintätehtävien määrä on siis laskenut voimakkaasti vuodesta 2020. Etsintätehtäviin kuuluvat henkilö- sekä esine-etsinnät.

6.5 Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoirien voimankäyttötehtävät 2019–2022

Vuosi	2019	2020	2021	2022
Varautuminen	58	55	43	33
Uhkaaminen	10	19	13	7
Käyttäminen	2	5	4	1
Yhteensä	70	79	60	41

Kaavio ja taulukko 5. Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoirien voimankäyttötehtävät 2019–2022, eroteltuna varautuminen, uhkaaminen, käyttäminen ja tehtävien yhteismäärä (Poliisin tulostietojärjestelmä).

Voimankäyttötehtäviin kuuluvat varautuminen poliisikoiran käyttämiseen voimankäyttövälineenä, poliisikoiralla uhkaaminen, sekä poliisikoiran käyttäminen voimankäyttöön, eli kohdehenkilön puremiseen. Kaaviosta ja taulukosta 5 on nähtävillä, että Kaakkois-Suomen poliisikoirien voimankäyttötehtävät ovat laskeneet vuodesta 2020, jolloin voimankäyttötehtävien suurin määrä tutkittavien vuosien aikana on ollut. Vuonna 2022 Kaakkois-Suomen poliisikoirien voimankäyttötehtävien määrä oli lähes puolet pienempi, kuin vuonna 2020.

6.6 Kaakkois-Suomen poliisikoirien jäljestysten pituus metreinä 2019–2022

Vuosi	2019	2020	2021	2022
Jäljen pituus (m)	72618	97570	72361	35109

Kaavio ja taulukko 6. Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoirien jäljestysten pituus metreinä 2019–2022 (Poliisin tulostietojärjestelmä).

Kaaviosta ja taulukosta 6 on nähtävillä, että vuonna 2020 Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen poliisikoiratehtävien jäljestyksen pituus on ollut muita tutkimusvuosia korkeampi. Vuonna 2022 jäljestyksen pituus on ollut muita vuosia huomattavasti matalampi, ollen yli puolet pienempi, kuin vuonna 2019 ja vuonna 2021. Vuonna 2020 jäljestyksen pituus on lähes kolme kertaa enemmän, kuin vuonna 2022.

7 HAASTATTELUT

Haastattelujen tarkoituksena oli selvittää haastateltavien näkemyksiä poliisikoirien käytöstä tehtävillä sekä tehtävämäärien muutoksia viime vuosina Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella, poliisikoiratehtävien tilastointia sekä kokemuksia Poliisikoiralaitoksen antamasta koulutuksesta koirille ja ohjaajille. Haastattelin kahta Kaakkois-Suomen Poliisilaitoksella koiranohjaajana työskentelevää konstaapelia. Nauhoitin haastattelut ja myöhemmin litteroin ne. Haastateltavien tunnistettavuutta lisäävät seikat on häivytetty opinnäytetyöhön valituista sitaateista. Sitaaateista on poistettu täytesanoja ja muutettu kieltä yleiskielisemmäksi.

7.1 Teema 1: Haastateltavan käsitys poliisikoirien käytöstä tehtävillä viime vuosina Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella

Haastatteluissa selvisi, että haastateltavien näkemyksien mukaan tehtävämäärät ovat tulleet alas-päin. Haastateltavat kertoivat, että koiran käyttö tehtävillä ei ole muuttunut, mutta tehtäviä, varsinkin jäljestystehtäviä on vähemmän kuin ennen. Etsintätehtävien määrissä korostuvat etenkin huumaus-aineiden etsinnät ja selvästi vähemmän erikoisetsinnät. Voimankäyttöön varautumisia on harvoin. Ohjaajien kesken voi olla isojakin eroja tehtävämäärissä, riippuen siitä, mikä erikoiskoulutus ohjaajan koiralla on.

Haastateltava 1:

”Tehtävämäärät tietysti vaihtelee aika paljon ja nyt tuntuu, et on aika hiljainen kausi ollut menossa tehtävien osalta”

”Tosi paljon poliisikoirien käyttö riippuu partioiden aktiivisuudesta”

”Koulutuksissa voi olla toista kuukauttakin, joka totta kai vaikuttaa keikkamääriin tosi paljon”

”Saattaa mennä vaikka kaksi vuotta, että puolet koirista ei ole käytössä kun ovat vielä koulutusvaiheessa”

”Sitten vaikuttaa myös mitä etsintöjä koiralla on, esimerkiksi, että Tepo-koirilla ei tuu huumausaine-etsintöjä, mitä kuitenkin tulee jonkun verran enemmän versus Tepo-etsinnät, sehän vaikuttaa keikkamääriin heti jo muutamia kymmeniä keikkoja vuodessa”

”Tuntuu että voimankäyttöön varautumisia ei oo ollut pitkään aikaan ja tuntuu et jälkiäkin oon ajellut aika harvakseltaan”

"Samahan näkyy mun mielestä ihan poliisitehtävissäkin, että on ollut hiljaisempaa kuin ennen koronaa"

Haastateltava 2:

"Poliisikoiran käyttäminen ei ole hirveästi muuttunut, paitsi että keikkoja on vähemmän, ihan selkeästi on vähentynyt"

"Kilikali-keikat kun vähenee koko ajan niin poliisikoiralla se jäljen ajo vähenee. Ne on rat-tijuoppoja ja muita tämmöisiä mitä jäljestetään"

"Mielellään käytän kyllä koira mutta en kyllä rupea keksimään niitä keikkoja"

"Kun paikka ja perusteet on, niin koira käytetään"

7.2 Teema 2: Haastateltavan näkemys poliisikoiratehtävien tilastoinnista.

Haastatteluissa selvisi, että koirapartiot kirjaavat suoritettujen tehtävönsä omaan Sharepoint-alustaan. Sinne eritellään, mitä tehtävällä on kulloinkin tehty. Eroja voi syntyä kirjausteknisistä syistä. Toiset kirjaavat tehtävän vain, mikäli koira otetaan autosta ulos, kun taas toiset kirjaavat tehtävän, kun tehtävälle on kysytty ja tehtävälle on liitytty. Koulutuspoistumat vaikuttavat myös tilastoihin.

Haastateltava 1:

"Meillä on se Sharepoint, minne ne kaikki keikat pitää kirjoittaa"

"Erikseen sitten laitetaan, ollaanko ajettu jälkeä vai etsitty esineitä, onko ollut henkilöet-sintä, jonkun kadonneen etsintä vai onko ollut huumausaine-etsintää. Ne aina eritellään sinne mitä ollaan sen koiran kanssa tehty"

"Sitten tietysti nämä, että koira pyydetään johonkin ja sitä ei sit tarvita, että kadonnut löy-tyy ennen kun päästään paikalle, mikä aika useasti käykin, niin siitäkin pitäisi kirjoittaa keikka"

"Käytännössä kaikista, kun koiran takia aletaan muuttamaan sitä perustoimintaa, että läh-detään johonkin tai näin, niin silloin siitä pitäisi erikseen kirjoittaa aina keikka"

Haastateltava 2:

"Sharepointtiin pitää kirjata kaikki keikat"

"Mie lasken koiran käytöksi sen, et mie otan sen autosta ulos"

”Virallisesti se menee niin, että jos ainut syy että liityt tehtävään on se, et siul on poliisi-koira, niin vaikka se ei lähde edes autosta ulos mutta sit siihen ei liity joku muu partio vaan siihen liittyy nimenomaan koirapartio sen takia, että sinne halutaan poliisikoira, se pitäisi syöttää tehtäväksi”

”Sinne pitää yleensä kysyä halutaanko sinne koira”

7.3 Teema 3: Haastateltavan henkilökohtaiset kokemukset Poliisikoiralaitoksen antamasta koulutuksesta koirille / ohjaajille

Haastatteluissa selvisi, että haastateltavat ovat tyytyväisiä saamaansa koulutukseen Poliisikoiralaitoksen puolesta. Haastatteluissa esiin nousi myös jatkuvan kouluttamisen tarve ja ohjaajan oman aktiivisuuden rooli koiran koulutuksessa. Erikoisetsintätaitoja koulutetaan poliisilaitoksille niiden tarpeen mukaan. Huumausaineiden erikoisetsintään koulutettuja koiria on eniten, sillä niille on isoin tarve. Poliisikoiran kouluttaminen pennusta valmiiksi partiokoiraksi on myös pitkä ja aikaa vievä prosessi, joka voi viedä kolmekin vuotta.

Haastateltava 1:

”Käytännössä poliisilaitos yrittää tarjota kaikkia erikoisetsintöjä koirille”

”Yritetään tarjota mahdollisimman laaja kattaus erikoisetsintöjä, toki että (erikoisetsintä-koiria) on korkeintaanper laitos koska niitten käyttö on kuitenkin aika vähäistä, sillä suurin käyttötarve on huumekoirille”

”Sen takia niitä huumekoiria on kuitenkin eniten, että sillä pystytään tarjoamaan se mitä eniten tarvitaan. Eli sitä kattausta kannattaa ajatella, että mille on eniten tarve niin sitä etsintää on eniten”

”Komisariat ja päälliköt sitten päättää, että mitä koulutetaan ja kellekin”

”Se on semmoinen yli kolmen vuoden projekti, kun lähtee koiranohjaajaksi ennen kuin sulla on koira millä on kaikki tasot”

”Jos jollain ei tunnu menevän niin kyllä siinä sitten koulutusapua tarjotaan aina, ei tässä silleen yksin tarvitse koskaan jäädä, et aina löytyy apua ja neuvoja koulutukseen niin täältä kuin Koiramäeltäkin”

Haastateltava 2:

”(Erikoisetsinnästä)... väitän, että Suomen parasta koulutusta”

”Se on itsestä kiinni sitten, että miten muuten treenaat ja miten haet koulutusta”

7.4 Haastattelujen yhteenveto

Haastattelut tukivat Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen koiratehtävien tilastoissa ilmeneviä muutoksia. Haastateltavat olivat molemmat sitä mieltä, että poliisikoiratehtäviä on viime vuosina ollut vähemmän, kuten tilastot myös osoittavat. Haastatteluissa ilmi nousseita seikkoja tälle olivat murtotehtävien väheneminen sekä yleisesti kaikkien poliisitehtävien väheneminen koronaviruksen takia. Ihmisiä on ollut vähemmän liikkeellä ja myös rikolliset ovat liikkuneet vähemmän. Poliisikoiran kanssa tehtäviä jäljenajaja on ollut vähemmän. Jäljestysten pituudet ovat tilastojenkin mukaan laskusuunnassa.

Haastatteluissa selvisi, että poliisikoiratehtävien kirjaustekniset asiat vaikuttavat myös kokonaistilastoihin. Koirapartiot kirjaavat suoritettavat tehtävät omaan Sharepoint-alustaan, johon merkataan, mitä tehtävällä on tehty. Kirjausteknisesti tehtävä pitäisi merkata, jos koira on tehtävälle pyydetty, vaikka koira ei lopulta käytettäisikään tai koirapartio ei tehtäväpaikalle lopulta ehtisikään. Toiset kirjaavat keikaksi vain sen, jos koira on otettu ulos autosta. Myös se vaikuttaa, vaihtuuko esimerkiksi kadonneen etsintä esine-etsintään ja kirjataan se erikseen. Tehtävät voivat niin sanotusti näyttääkin erilaisilta riippuen kirjausteknisistä asioista.

Tilastoihin vaikuttaviksi seikoiksi haastatteluissa nousi myös esiin se, kuinka paljon koulutuksia koirilla on meneillään. Poliisikoiria koulutetaan ja niiden kanssa harjoitellaan koko niiden virkauran ajan. Koulutuksissa voi olla toista kuukauttakin, mikä luonnollisesti laskee tehtävämääriä. Ylipäänsä koiran kouluttaminen valmiiksi partiokoiraksi, jolla on kaikki tasot suoritettuina, on pitkä prosessi. Tämä voi viedä yli kolme vuotta, joten jos usealla poliisilaitoksen alueella työskentelevällä ohjaajalla on vasta koulutusvaiheessa oleva pentu niin tämä aiheuttaa jo suuren poistuman poliisikoiraresursseihin ja siten suoritettaviin poliisikoiratehtävämääriin.

Poliisikoirilla on myös erilaisia erikoiskoulutuksia etsintöjen suhteen. Tämän takia koiranohjaajien kesken voi olla suuriakin vaihteluita tehtävämäärissä. Suurin erikoisetsintätarve on huumausaineiden etsintä, joten huumausaine-etsintöihin erikoistuneilla koirilla on enemmän tehtäviä verrattuna muihin erikoisetsintälajeihin koulutetuilla koirilla. Tästä johtuen huumausaineiden etsintään erikoiskoulutetun koiran poistuminen vahvuudesta vaikuttaa tehtävämääriin enemmän, kuin jonkun toisen erikoiskoulutetun etsintälajin koiran. Myös partioiden oma aktiivisuus ja se, mihin mikäkin työvuoro haluaa painottaa, vaikuttaa koiratehtävien määriin.

Haastatteluissa nousi esiin haastateltavien tyytyväisyys heidän saamaansa koulutukseen ja tukeen Poliisikoiralaitoksen osalta. Myös kollegojen ja sidosryhmien välinen yhteistyö koettiin tärkeänä ja koiran koulutuksen tärkeänä apuvälineenä.

8 POHDINTA

8.1 Johtopäätökset

Mielestäni sain tutkimuksessani vastauksen kaikkiin tutkimuskysymyksiin, joita minulla tutkimuksen alkaessa oli. Monimenetelmällinen tutkimusmenetelmä oli mielestäni hyvä menetelmä tutkia aihetta ja syventää tietoutta. Tutkimuksessani selvisi, että poliisikoiratehtäviä on ollut viime vuosien aikana vähemmän kuin aiemmin. Tälle seikalle haastateltavat koirapartiomiehet kertoivat omia näkemyksiään, joita myös tilastotiedot tukivat. Haastateltavat olivat kokeneita koiranohjaajia, jotka itse hoitavat hälytystehtäviä, joten pidän heidän näkemyksiään päivittäisessä kenttätöyssä tapahtuvista muutoksista luotettavina ja realistisina.

Poliisikoiratehtävien kokonaismäärien tilastomuutokset Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella näyttävät olevan saman suuntaisia, kuin valtakunnalliset tehtävämäärät. Vuotta 2020 lukuun ottamatta tilastojen perusteella sekä valtakunnalliset, että Kaakkois-Suomen tehtävämäärät ovat laskusuunnassa. Tämä näyttäytyi jokaisessa tutkimuksessa esitetystä poliisikoiratehtäväluokkien tilastoissa.

Tilastojen tarkkuutta voivat heikentää kirjaustekniset seikat poliisikoiratehtävien kirjaamisissa poliisin partioiden toimesta. Kirjaamistyytlejä voi eri koiranohjaajien välillä olla erilaisia. Toiset kirjaavat poliisikoiratehtäväksi tehtävän vain, jos koira otetaan ulos autosta, toiset kirjaavat tehtävän, mikäli poliisikoiraa on erikseen tehtävälle pyydetty riippumatta siitä, päästäänkö tehtäväpaikalle ollenkaan tai onko koiran tarve lakannut. Myös se, liitytäänkö heti tehtävälle mukaan vai lähdetäänkö niin sanotusti vain ottamaan suuntia tehtäväpaikalle aiheuttaa muutoksia tilastoissa.

Isoimpana vaikuttimena tehtävämäärien muutoksiin vaikuttavat mielestäni koulutuspoistumat. Poliisikoiran koulutus pennusta valmiiksi partiokoiraksi, jonka kaikki tasot on hyväksytty voi viedä kolme vuotta. Tämä on suhteellisen pitkä aika, jolloin koiranohjaajalla on poliisikoira, mutta tätä ei voida vielä käyttää tehtävillä. Luonnollisesti silloin tehtäviä poliisikoiralle ei tule. Jos koko laitoksen alueella on useita pentuvaiheessa olevia poliisikoiria, niin tämä vaikuttaa suoritettavien tehtävien määrään jonkin verran. Laitoksen joka asemalla ei välttämättä ole koira esimerkiksi juuri koulutuspoistuman takia. Vaikka naapuriaseman alueella sellainen olisi, voi kynnyksen lähteä toisen alueen tehtävälle olla suuri, mikäli poliisikoirasta tehtävällä saavutettava hyöty ei korreloidu tavallista pidemmän tehtävämatkan kanssa.

Poliisikoiria koulutetaan niiden koko virkauran ajan, ja niiden täytyy suorittaa vuosittain tason tarkastukset. Myös tällaiset yksittäiset lyhyemmät koulutustapahtumat aiheuttavat poistumaa. Vaikka poliisikoiraa ja koiranohjaajaa koulutetaan Poliisikoiralaitoksen Koiramäellä ja koulutus on mahdollista työajalla, tapahtuu suurin työ kuitenkin koiranohjaajan kotona ja vapaa-aikana.

Poliisikoiraresurssien ylläpitäminen vaatiikin tulevaisuuteen katsomista ja suunnittelua siitä, milloin mahdollisia poistumia on ja milloin poliisikoira on jäämässä kokonaan eläkkeelle, jotta välttyttäisiin tilanteelta, jossa koulutuspoistuman takia tehtäviä, joille poliisikoiralle olisi tarvetta jää suorittamatta.

Opinnäytetyön tekeminen oli kaiken kaikkiaan erittäin opettavainen prosessi. Aiheen olin valinnut itselleni mieluiseksi ja sellaiseksi mistä halusin oppia lisää ja syventää tietoutta. Olen oppinut paljon poliisin koiratoiminnasta ja sen eri osa-alueista sekä siitä, kuinka monipuolinen poliisikoiran täytyy olla, jotta sitä voi työtehtävillä käyttää.

8.2 Jatkotutkimukset

Tutkimusaiheestani eli poliisikoiratoiminnasta on tehty jo jonkin verran Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetöitä, mutta vähemmän kuin moneen muuhun aiheeseen verrattuna. Aiheessa riittää siis edelleen paljon tutkittavaa ja erilaisia lähestymiskulmia. Jatkotutkimuksena tutkimukselleni voisi olla suuremman haastattelujoukon käyttäminen ja tilastojen muutosten tutkiminen pidemmältä aikaväliltä.

Suomeksi kirjallista tietoa ei poliisikoiratoiminnasta ole saatavilla suurta määrää, mikä hankaloittaa teorian tiedon hankkimista itse opinnäytetyöhön. Tästä syystä näen, että haastatteluista saatava tieto on kullan arvoista mahdollisten jatkotutkimusten kannalta. Koiranohjaajilla on paljon myös niin sanottua hiljaista tietoa, jota ei ole mahdollista lukea mistään. Näenkin, että koiranohjaajia tulisi haastatella mahdollisissa jatkotutkimuksissa, sillä heillä on paras ja ajankohtaisin tieto aiheeseen liittyvistä asioista.

Koska poliisikoiratoiminnasta tehtyjä opinnäytetöitä ei ole määrällisesti kovin montaa, ovat mahdollisuudet ja aiheet monipuoliset. Hyvä tutkimusaihe, joka nousee opinnäytetyössänikin esille voisi olla koirien koulutuspoistumat. Olisi hyvä ja mielenkiintoista selvittää, kuinka paljon poliisikoiralle tulee yhteensä koulutuspoistumia sen virkauran aikana. Jatkotutkimuksien osalta työtäni voi käyttää perustana tai vertailuaineistona. Jatkotutkimusideana voisi olla esimerkiksi poliisikoirien tehtävämäärien tutkiminen yhden poliisiaseman tasolla. Työstäni saa mielestäni hyvät lähtökohdat, jonka tilastollista vastaavuutta on mahdollista tutkia ja vertailla esimerkiksi yksittäisen poliisikoiraryhmän omiin tehtävätilastoihin nähden.

8.3 Onnistuiko tutkimus?

Validiteetti kuvaa, missä määrin on onnistuttu mittaamaan juuri sitä mitä pitikin mitata. Mittauksen reliabiliteetti määritellään kyvyksi tuottaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Hyvässä tutkimusraportissa tutkija arvioi koko tutkimuksen luotettavuutta eli validiteettia ja reliabiliteettia käytettävissä olevien tietojen perusteella. (Heikkilä 2014)

Tutkimukseni reliabiliteettia nostaa se, että sain tutkimuksessani samankaltaisia tutkimustuloksia, kuin aiemmat tutkimukset ovat saaneet. Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyössä ”Poliisikoiratehtävät Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella vuosina 2018–2020” (Sillanpää, 2021) todetaan poliisikoiratehtävien kasvaneen lievästi vuodesta 2019 vuoteen 2020, aivan kuten tutkimuksessani Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella. Toisessa Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyössä ”Poliisikoiratehtävät Oulun poliisilaitoksen alueella vuosina 2018–2021” (Auvinen, 2022) todetaan Oulun poliisilaitoksen poliisikoiratehtävämäärien nousseen vuoteen 2020, jonka jälkeen ne ovat taas kääntyneet laskuun. Tutkimustulokseni Kaakkois-Suomen poliisilaitokselta oli linjassa myös tämän kanssa.

Tutkimukseni luotettavuutta arvioitaessa käytin vahvistettavuuden yhtä keinoa, triangulaatiota, joka tarkoittaa, että eri lähteistä kerätyllä todistusaineistolla on mahdollista saada vahvistusta esitetyille väitteille tai tulkinnoille ilmiöstä (Kananen, 2015). Monimenetelmällinen tutkimusmenetelmä, jossa käytin sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista menetelmää nostavat tutkimukseni reliabiliteettia. Haastattelut syvensivät tilastoista ilmenevää tietoa, jota en olisi kirjallisuudesta saanut. Tutkimukseni reliabiliteettia nostaa myös se, että molemmilla haastateltavilla oli yhteneväiset näkemykset tehtävämäärien muutoksista. Haastateltavien näkemykset tehtävämäärien muutoksista olivat myös linjassa tilastoista saatujen tietojen kanssa.

Mielestäni tutkimukseni onnistui lunastamaan sille antamani päämäärän ja vastaamaan esittämiini tutkimuskysymyksiin eli tutkimukseni validiteetti on hyvä. Tutkimusprosessi oli hedelmällinen. Teoriaosuutta kirjoittaessani opin paljon asioita aiheeseeni liittyen. Tilastojen tutkiminen oli myös mielenkiintoista ja onnistuin esittämään ne tutkimuksessani hyvin ja selkeästi. Haastatteluilla sain asiantuntijatason tietoa aiheeseeni liittyen ja vastauksia kysymyksiini.

Tutkimuksestani saa helposti kuvan ja tietoa Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen koiratoiminnan tilastoista ja niiden muutoksista lähivuosien aikana, mikä on opinnäytetyöni perimmäinen tarkoitus. Tutkimuksestani saa myös yleisesti tietoa poliisikoiratoiminnasta Suomessa. Tutkimukseni on pieni osa kaikista poliisikoiria käsittelevistä tutkimuksista ja koen, että onnistuin tuomaan tutkimuksellani jotain uutta tietoa aiheeseen liittyen.

LÄHTEET

Auvinen, A 2022. Poliisikoiratehtävät Oulun poliisilaitoksen alueella vuosina 2018–2021. Opinnäytetyö. Luettavissa https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/785371/ON_Auvinen.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Eskola, J & Suoranta, J 2008: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Gummerus kirjapaino Oy 8. painos

Finn T. 2017: Sankarikoirat- Tarinoita poliisikoirien arjesta. Docendo Oy.

Hannila, P. & Kyngäs, P. 2008. Teemahaastattelu laadullisessa tutkimuksessa. Opinnäytetyö, Helsingin ammattikorkeakoulu. Luettavissa: <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/38214/stadia%E2%80%901210852529%E2%80%902.pdf?sequence=1> Luettu 13.06.2023

Heikkilä T: Tilastollinen tutkimus 2014, Edita Publishing Oy

<https://poliisi.fi/kaakkois-suomen-poliisilaitos>

<https://www.hameensanomat.fi/paikalliset/5158970>

Hyvärinen M, ym. 2017: Tutkimushaastattelun käsikirja, Kustannusosakeyhtiö Vastapaino, Tampere

Kennelliitto- koirarodut: <https://www.kennelliitto.fi/files/belgianpaimenkoirat-0>

Kaakkois-Suomen poliisin henkilöstöopas, päivitetty 3/2021

Kananen, J. 2008: KVALI – Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 93. Jyväskylän yliopistopaino 2008

Kananen, J. 2015: Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylä, Taitto ja paino, Suomen Yliopistopaino Oy.

Kaimio T. 2007: Koirien käyttäytyminen. WSOY, 3. painos Porvoo 2010.

Keränen S. 5.11.2018 Poliisikoirakoulu siirtyi positiiviseen vahvistamiseen - samoja metodeja käytetään myös leijonilla. Verkkosivu. Viitattu 5.11.2018 <https://www.apu.fi/artikkelit/poliisikoirakoulu-siirtyi-positiiviseen-vahvistamiseen-samoja-metodeja-kaytetaan-myo-leijonilla>

Kuula, A. 2006: Tutkimusetiikka. Aineiston hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino

Koirapartion matkassa 2021. Mitä tapahtuu koirille, joista ei lopulta tule poliisikoiria?

Laaksonen M. 2008: Koirarodut Suomessa. Kustannusosakeyhtiö Otava. Toinen uudistettu painos.

Metsämuuronen J. (2000). Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia - sarja 4. Toinen tarkistettu painos. International Methelp Ky: Viro.

Määrällinen tutkimus. Jyväskylän Yliopisto. Koppa.jyu.fi. Luettavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus> Luettu: 14.6.2023

Nieminen V. 2007: Pelastuskoiran koulutus. Helsinki, Art House Oy.

Palukka P. ym 2006: Saksanpaimenkoira. Helsinki, Kustannusosakeyhtiö Perhemedia Oy

Partiokoiranohjaajan erikoistumisopinnojen (40 op) opetussuunnitelma 2023–2024. [Partiokoiranohjaajan erikoistumisopinnojen \(40 op\) opetussuunnitelma \(polamk.fi\)](#)

Pekka Kokkonen, Twitter

POL.doc: Poliisikoirat

Poliisi & Oikeus 4/2020

Poliisiammattikorkeakoulu, Poliisikoiranohjaajan työ. [Poliisikoiraohjaajan työ - Poliisiammattikorkeakoulu \(polamk.fi\)](#)

Poliisiammattikorkeakoulu, Poliisikoirien peruskoulutus. [Peruskoulutus - Poliisiammattikorkeakoulu \(polamk.fi\)](#)

Poliisikoiralaitoksen etiikka PDF: <https://polamk.fi/documents/25254699/37709942/Poliisikoiralaitoksen-arvot-ja-etiikka.pdf/5d1901d6-c981-6f5f-5556-63a20cb73d2d/Poliisikoiralaitoksen-arvot-ja-etiikka.pdf?t=1628497123681>

Poliisikoirat | Suomen Kennelliitto <https://www.kennelliitto.fi/koirat/hyotykoirat/virkakoirat/poliisikoirat>

Poliisilaki 872/2011, 2 luku 17§

Polstat, poliisin tulostietojärjestelmä

Polstat-luento, Juha Helenius, Poliisiammattikorkeakoulun luento

Romppainen P. 2007: Vainun varassa- Suomalaisia poliisikoiria työssä. Keuruu, Kustannusosakeyhtiö Tammi

Ronkainen S. ym, 2014: Tutkimuksen voimasanat, Sanoma Pro Oy

Ruusuvuori & Tiittula 2009: Haastattelu-tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus Gummerus Kirjapaino Oy, 2. painos

Sillanpää, H 2021. Poliisikoratehtävät Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella vuosina 2018–2020. Opinnäytetyö. Luettavissa https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/502294/ON_Sillanpaa.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Sjösten I, Sjösten R. 1997: Spårhunden. Litteratur- och föreningsstjänst och Utbildningsförlaget Brevskolan, Ruotsi. Ruotsinkielisestä alkuperäisteoksesta suomentanut Katriina Tommiska, julkaisija Suomessa: Suomen Palveluskoiraliitto ry, Helsinki.

Suomen Palveluskoiraliitto Oy 2009: Jäljestäminen. Satakunnan painotuote Oy, 4. painos

Tutkimuseettinen neuvottelukunta, TENK 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Luettavissa: https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

TUOVI-sisäisen turvallisuuden portaali/ tilastot. <https://sisainturvallisuus.fi/tilastot>

Tutkimusluvan hakemishoje Polamk 4.4.2022

Viitala E. 2007: Etsintäkoira-Henkilöhaku, jälki- ja esine-etsintä. Helsinki, Kirjapaino Oy NordPrint Ab, 2. painos

LIITTEET

LIITE 1: Teemahaastattelurunko

TEEMA 1: Haastateltavan käsitys poliisikoirien käytöstä tehtävillä viime vuosina Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella

- **Miten ajattelet / koet poliisikoirien käytön tehtävillä muuttuneen viime vuosien aikana?**
- **Ovatko poliisikoirien tehtävämäärät näkemyksesi mukaan lisääntyneet/vähentyneet viime vuosien aikana?**
- **Mistä mahdolliset muutokset mielestäsi johtuvat?**
- **Ovatko Kaakkois-Suomen poliisikoiraresurssit riittävät tehtävämääriin nähden?**

TEEMA 2: Haastateltavan näkemys poliisikoiratehtävien tilastoinnista.

- **Miten poliisikoirien tehtävät tilastoidaan?**
- **Mikä on näkemyksesi Polstatin tilastoinnista ja sen toimivuudesta?**

TEEMA 3: Haastateltavan henkilökohtaiset kokemukset Poliisikoiralaitoksen antamasta koulutuksesta koirille sekä ohjaajille

- **Onko poliisikoiraan liittyvässä koulutuksessa tapahtunut merkittäviä muutoksia viime vuosien aikana?**
- **Korostuvatko jotkin osa-alueet koulutuksessa toisia enemmän?**
- **Miten koet saadun koulutuksen laadun ja riittävyyden koirien käyttöön työtehtävillä?**